SERP
SOCIALLY RESPONSIBLE RESTRUCTURING PROCESSES – REINFORCEMENT OF THE ROLE AND CAPACITY OF WORKERS' ORGANIZATIONS

Co-funded by the European Union

PROJEKAT SERP

PRAKTIČNI PRIRUČNIK ZA SUOČAVANJE SA PROMENAMA U ZDRAVSTVENIM USLUGAMA UZ ZAŠTITU ZAPOSLENIH I PACIJENATA

Evropski zdravstveni sistemi prolaze kroz fazu dubokih transformacija. Digitalizacija, nedostatak stručnjaka, starenje stanovništva i budžetska ograničenja podstiču reorganizacije, spajanja, eksternalizacije i promene u broju zaposlenih.

Ovi procesi ne utiču samo na organizaciju zdravstvenih ustanova. Oni takođe utiču na uslove rada, dobrobit stručnjaka i kvalitet i bezbednost nege pacijenata.

Kako bi se pomoglo u suočavanju sa ovim izazovima, u okviru projekta SERP izrađen je Priručnik za upravljanje promenama za predstavnike zaposlenih: Sektorski akcioni plan za zdravstvene usluge. Dokument nudi praktične smernice, procedure i alate kako bi predstavnici zaposlenih mogli da intervenišu na informisan i konstruktivan način u procesima restrukturiranja.

Predviđanje promena kako bi se izbegle nepovratne odluke

Jedna od centralnih poruka priručnika je da predstavnici zaposlenih ne treba da se ograničavaju na reagovanje kada je odluka već doneta. Njihovo učešće treba da počne već u prvim fazama, kada je još uvek moguće identifikovati rizike, razmotriti alternative i predložiti rešenja.

U tu svrhu dokument naglašava značaj prepoznavanja prvih znakova mogućeg restrukturiranja: neočekivanih organizacionih promena, zamrzavanja zapošljavanja, smanjenja resursa, eksternalizacije usluga ili pogoršanja pokazatelja zaposlenosti.

Rano otkrivanje omogućava analizu problema pre nego što prerastu u situacije koje je teško preokrenuti i olakšava efikasnije učešće predstavnika zaposlenih.

Informacije i analize

za pregovaranje na osnovu činjenica

Pravovremeni pristup potpunim i pouzdanim informacijama predstavlja još jedan od stubova priručnika. Poznavanje planova reorganizacije, ekonomske situacije ustanove, potreba za osobljem i mogućih uticaja na zdravstvenu zaštitu je od suštinskog značaja za procenu predloga promena.

U dokumentu se preporučuje korišćenje objektivnih podataka, pokazatelja zaposlenosti, analiza rizika i različitih scenarija za procenu posledica svake mere.

Pre odobravanja restrukturiranja potrebno je razmotriti pitanja kao što su radno opterećenje, kontinuitet usluga, bezbednost pacijenata, zadržavanje stručnjaka i potrebe za obukom. Takođe treba razmotriti alternative gubitku radnih mesta, kao što su interna mobilnost, reorganizacija poslova ili sticanje novih veština.

Proces promene sa jasno definisanim fazama

Priručnik predlaže strukturirani model za odgovorno upravljanje restrukturiranjima. Ovaj model obuhvata šest glavnih faza:

- Dijagnoza i rano upozoravanje: identifikovanje problema i znakova koji ukazuju na predstojeće promene.
- Analiza efekata i rizika: procena posledica po osoblje i pacijente.
- Izrada alternativa: razmatranje različitih opcija pre donošenja konačne odluke.
- Pregovaranje i konsultacije: uključivanje predstavnika zaposlenih i postizanje dogovora.
- Primena i praćenje: nadgledanje sprovođenja mera i ispunjavanja obaveza.
- Evaluacija i korekcija: pregled rezultata i uvođenje korekcija kada je to potrebno.

Ovaj pristup ima za cilj da transformacije budu transparentne, predvidive i zasnovane na dokazima, a ne da reaguju isključivo na ciljeve smanjenja troškova.

Socijalni dijalog kao sredstvo za pronalaženje rešenja

U priručniku se naglašava da se efikasno učešće sindikata ne sastoji samo u protivljenju promenama. Ono takođe podrazumeva podnošenje predloga, pregovaranje o garancijama i doprinos osmišljavanju rešenja koja odgovaraju stvarnim potrebama zdravstvenih službi.

Među pitanjima koja se mogu razmatrati u pregovorima su zadržavanje radnih mesta kada je to moguće, sprečavanje prinudnih otpuštanja, preraspoređivanje stručnjaka, obuka, uslovi premeštaja i mere za očuvanje kvaliteta zdravstvene zaštite.

Takođe, dokument naglašava značaj toga da dogovorene obaveze budu proverljive i da imaju mehanizme praćenja. Kada dijalog ne omogući postizanje rešenja, predstavnici moraju da budu upoznati sa mehanizmima posredovanja, podnošenja žalbi i pravne zaštite koji su dostupni u svakom nacionalnom kontekstu.

Spajanja, eksternalizacija i veštačka inteligencija: konkretni izazovi

Priručnik se ne ograničava na utvrđivanje opštih principa. Takođe se bavi situacijama koje mogu duboko da promene način funkcionisanja zdravstvenih ustanova.

Među njima su spajanja i konsolidacije bolnica, eksternalizacija pomoćnih usluga, digitalizacija i uvođenje veštačke inteligencije, kao i smanjenja broja zaposlenih.

U svakom slučaju, od suštinskog je značaja proceniti posledice po zaposlenost, profesionalne kompetencije, zaštitu podataka, radno opterećenje i bezbednost pacijenata. Tehnološku transformaciju moraju pratiti odgovarajuća obuka i zaštitne mere, čime se sprečava da promene dovedu do novih nejednakosti ili pogoršanja uslova rada.

Priručnik takođe ističe korisnost saradnje sa udruženjima pacijenata i drugim organizacijama civilnog društva. Povezivanje uslova rada sa kvalitetom zdravstvene zaštite omogućava da se rasprava postavi u njen širi kontekst: zalaganje za bezbedne, pristupačne i održive zdravstvene usluge.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

SERP
SOCIALLY RESPONSIBLE RESTRUCTURING PROCESSES – REINFORCEMENT OF THE ROLE AND CAPACITY OF WORKERS' ORGANIZATIONS

Co-funded by the European Union

Evropski alat prilagođen različitim nacionalnim okolnostima

Priručnik objedinjuje rad stručnjaka i sindikalnih predstavnika organizacija koje učestvuju u projektu SERP, uz doprinos subjekata iz različitih evropskih zemalja. Njegov pristup kombinuje pozivanja na evropske okvire i okvire Međunarodne organizacije rada sa praktičnim preporukama za delovanje sindikata.
Nacionalna iskustva pokazuju da ne postoji jedinstveno rešenje koje važi za sve zdravstvene sisteme. Mere moraju biti prilagođene uslovima svake zemlje, njenim institucijama, njenim radnim odnosima i njenim potrebama za osobljem.
Stoga dokument promoviše razmenu dobrih praksi, obuku predstavnika radnika i saradnju između sindikata, vlasti, poslodavaca i drugih aktera u sektoru.

Ka društveno odgovornoj transformaciji zdravstva
Priručnik izrađen u okviru projekta SERP ima za cilj da ojača sposobnost predstavnika radnika da predvide promene, brane prava iz rada i aktivno učestvuju u pronalaženju rešenja.
Njegova poruka je jasna: restrukturiranja u zdravstvu treba procenjivati ne samo po njihovim ekonomskim rezultatima, već i po njihovim uticajima na ljude koji rade u ovom sektoru i na one koji zavise od njegovih usluga.
Rano informisanje, pregovaranje zasnovano na podacima, kontinuirana obuka i socijalni dijalog mogu doprineti smanjenju negativnih efekata transformacija i pronalaženju pravednijih i održivijih alternativa.

Cilj je da promene ne dovedu do gubitka prava, kvaliteta ili bezbednosti, već da predstavljaju priliku za jačanje evropskih zdravstvenih usluga i obezbeđivanje pravednije budućnosti za radnike i pacijente.

Priručnik je izrađen u okviru projekta SERP (Socially Responsible Restructuring Processes – Strengthening the Role and Capacity of Workers' Organisations), koji sufinansira Evropska unija.

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Commission. Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.